

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En ny dagsorden for færdigheder i Europa — En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesevne og konkurrenceevnen

(COM(2016) 381 final)

om Forslag til Rådets henstilling om oprettelsen af en færdighedsgaranti

(COM(2016) 382 final — 2016/0179 (NLE))

om forslag til Rådets henstilling om den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april 2008 om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring

(COM(2016) 383 final — 2016/0180 (NLE))

om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om en fælles ramme for bedre tjenester vedrørende færdigheder og kvalifikationer (Europass) og om ophævelse af beslutning nr. 2241/2004/EF

(COM(2016) 625 final — 2016/0304 (COD))

og om opgradering af erhvervsaktives kvalifikationer

(Sonderende udtalelse (det maltesiske formandskab))

(2017/C 173/09)

Ordfører: **Indrè VAREIKYTÈ**

Medordfører: **Tatjana BABRAUSKIENÈ**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 6.10.2016 Kommissionen, 17.2.2017 Rådet, 21.10.2016 Maltas formandskab, 16.9.2016
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	3.2.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	22.2.2017
Plenarforsamling	nr. 523
Resultat af afstemningen	96/0/6
(for/imod/hverken for eller imod) 1	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Udvalget glæder sig over den nye dagsorden for færdigheder i Europa, som Kommissionen har foreslået, og mener, den er et skridt i den rigtige retning mod en bedre balance mellem de færdigheder, som henholdsvis den enkelte, arbejdsmarkedet og samfundet har brug for. EØSU mener også, at en bedre matchning af kompetencer med behovene på arbejdsmarkedet vil forbedre kvalificerede og kompetente arbejdstagers adgang hertil.

1.2. Det giver god mening, at den nye dagsorden og initiativerne i forbindelse hermed fokuserer på at løse aktuelle problemer, især ved at ændre de eksisterende redskaber og foranstaltninger med henblik på at forbedre deres funktion og anvendelsen af dem. Der er imidlertid behov for at indføre mere nyskabende løsninger inden for uddannelse og kompetenceudvikling, da Europa har brug for et egentligt paradigmeskift, når det gælder uddannelsessektorens mål og funktion, og en bedre forståelse af dens plads og rolle i samfundet.

1.3. EØSU understreger, at det er umuligt at gøre fremskridt, når det gælder øget arbejdsmarkedsdeltagelse, opfyldelse af behovene på omskiftelige, usikre og komplekse arbejdsmarkeder samt bekæmpelse af fattigdom, ulighed og forskelsbehandling i EU, hvis ikke der tages hensyn til de tilknyttede sociale aspekter og kønsaspekter.

1.4. Udvalget anmoder Kommissionen om at skabe et bredere overblik over, hvordan de overordnede uddannelses- og erhvervsuddannelses-, arbejdsmarkeds- og sociale systemer fungerer, og hvilke berøringsflader de har. Det samme gælder foranstaltningerne på de forskellige områder, navnlig for så vidt angår emner, der har med højere uddannelsesniveauer at gøre, og den rolle som livslang læring, grænseoverskridende mobilitet, iværksætterånd, kreativitet, innovation og sociale og interkulturelle færdigheder spiller.

1.5. EØSU ser også gerne en tydeligere forbindelse mellem den nye dagsorden og både det europæiske semester og Europa 2020-strategien — navnlig deres uddannelses- og beskæftigelsesmål. Udvalget vil endvidere gerne foregribe den rolle, som den nye dagsordenen for færdigheder kan spille i forbindelse med 2030-dagsordenen, strategien for et digitalt indre marked, strategien for den cirkulære økonomi, den strategiske indsats for ligestilling mellem kønnene 2016-2020, søjlen for sociale rettigheder og målene for bæredygtig udvikling.

1.6. Udvalget beklager manglen på konkrete foranstaltninger i den nye dagsorden relateret til den afgørende rolle, som ikkeformel og uformel læring spiller med hensyn til at forberede de unge på livet. Desuden sætter den nye dagsorden ikke fokus på iværksætterånd bredt forstået (dvs. initiativlyst), som er en grundlæggende kompetence, der gavner alle. I den henseende bør Kommissionen også være særligt opmærksom på de liberale erhvervs behov for specifikke færdigheder ⁽¹⁾.

1.7. EØSU kan ikke acceptere, at der ikke er tænkt på nogen ny finansiering til at fremme den nye dagsorden, og det er udvalgets faste overbevisning, at selv den bedst mulige udnyttelse af eksisterende finansieringsprogrammer ikke vil være tilstrækkelig til at understøtte dagsordenens ambitioner. Endvidere er de foreslåede finansieringskilder for dagsordenen — nemlig ESF og Erasmus+ — allerede ved at blive planlagt og fordelt på nationalt niveau, hvilket gør det endnu mere usikkert, at de kan anvendes til gennemførelse af dagsordenen.

1.8. Udvalget værdsætter dagsordenens stærke fokus på dialog med arbejdsmarkedets parter og virksomhederne og opfordrer til en yderligere styrkelse af en sådan dialog, også med de relevante civilsamfundsorganisationer og organisationer, som samarbejder direkte med modtagerne og kan række en hånd ud til sårbare personer.

1.9. Efter EØSU's opfattelse vil den foreslåede færdighedsgaranti kun gøre en mærkbar forskel, hvis man tager ved lære af gennemførelsen af ungdomsgarantien.

1.10. Kompetenceudvikling finder i den digitale tidsalder sted på en baggrund af hurtige og til tider gennemgribende forandringer, hvor forretningsmodeller kan ændre sig grundlæggende. Derfor mener EØSU ikke, det er nok blot at hjælpe den enkelte med at erhverve sig et mindstemål af færdigheder. Det er til gengæld afgørende at sikre, at færdighedsgarantien bliver en sikker vej, som sætter arbejdstagere i stand til og opmuntrer dem til at avancere yderligere og opnå så gode kvalifikationer som overhovedet muligt. EØSU presser på for yderligere løsninger i form af f.eks. offentlige og private investeringer for at øge den finansiering, der er brug for med henblik på at sikre, at der hurtigt kan etableres et udbud af relevante færdigheder. Instrumenter, der anvendes i nogle af EU's medlemsstater, eksempelvis kollektive aftaler om betalt uddannelsesorlov, bør også undersøges.

1.11. Samtidig er det vigtigt at erkende, at forbedring af enkeltstående færdigheder ikke vil give de ønskede resultater med hensyn til beskæftigelsesegnethed, hvis ikke de tæt forbundne støtteforanstaltninger på det sociale, økonomiske og kønspolitiske område også udvikles yderligere.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/we-work-for/liberal-professions_en.

1.12. EØSU mener, at indsatsen for at udvikle Den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF) bør fokusere yderligere på at styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne og alle de berørte parter, på betydningen af anerkendelse af færdigheder og af kompetencer opnået gennem videreuddannelse, og validering af færdigheder opnået gennem uformel og ikkeformel læring med særlig opmærksomhed på tværfaglige færdigheder. Endvidere er det — navnlig når det gælder opnåelse af færdigheder på højt niveau — vigtigt at forbedre den ikkeformelle og den uformelle læring på en sådan måde, at disse former for læring uden problemer kan indgå i eksisterende formelle uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer på en måde, som er acceptabel for alle de berørte parter.

1.13. Det er helt afgørende at sikre, at forsøget på at opgradere EQF ikke bliver for byrdefuldt og bureaukratisk, og at opnå større sammenhæng mellem EU's kvalificeringsinstrumenter, dvs. EQF, det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET) og den europæiske referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelse (EQAVET). ESCO bør støtte udviklingen af EQF og anvendelsen heraf, men det er afgørende at afslutte henvisningsprocesserne, hvis ESCO skal kunne bidrage.

1.14. EØSU er en stærk støtte af den nye Europass-ramme, navnlig det at Europass ændres fra en dokumentbaseret facilitet til en servicebaseret platform. Udvalget er af den opfattelse, at gennemsigtighed, anvendelighed, tilgængelighed og effektivitet bør være de vigtigste drivkræfter i dens udvikling. Det er afgørende at sikre, at den fornyede Europass-ramme er tilgængelig for personer med handicap.

1.15. EØSU udtrykker til gengæld forbehold over for, om det er etisk forsvarligt at anvende midler fra Erasmus +-programmet som første finansieringskilde. Samtidig bør Kommissionen revurdere konsekvenserne for budgettet på en mere realistisk måde, navnlig i relation til de økonomiske konsekvenser for medlemsstaterne og de budgetmæssige virkninger som resultat af formidlingen af den nye Europass-ramme til offentligheden.

2. Oversigt over Kommissionens forslag

2.1. Kommissionen har vedtaget en ny dagsorden for færdigheder i Europa med henblik på at sikre, at borgerne udvikler en bred vifte af færdigheder, allerede fra en tidlig alder, og med det formål at udnytte Europas menneskelige kapital bedst muligt, hvilket burde styrke beskæftigelsesegentheden, konkurrenceevnen og væksten i Europa.

2.2. Kommissionen skønner, at 70 millioner europæere mangler tilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder, har dårlige regnefærdigheder, og at mere end 20 % i praksis ikke kan arbejde med computere ⁽²⁾, hvilket gør dem særligt udsatte for arbejdsløshed, fattigdom og social udstødelse. På den anden side er over 30 % af de højt kvalificerede unge beskæftiget i jobs, som ikke matcher deres evner og ambitioner, mens 40 % af de europæiske arbejdsgivere melder om, at de ikke kan finde medarbejdere med de rette færdigheder til at skabe vækst og innovation. Samtidig er der for få, som har iværksætterånden og de rette kompetencer til at starte deres egen virksomhed og blive ved med at tilpasse sig arbejdsmarkedets skiftende krav.

2.3. Efter Kommissionens mening er det af afgørende betydning at øge det faglige niveau, fremme tværfaglige færdigheder og finde bedre metoder til at foregribe arbejdsmarkedets behov på — også via dialog med erhvervslivet — hvis man vil forbedre borgernes chancer her i livet og støtte retfærdig, inklusiv og bæredygtig vækst samt sammenhængskraften i samfundet. Med henblik på at håndtere udfordringerne med færdigheder foreslår Kommissionen ti initiativer, der skal gennemføres over de kommende to år:

- en færdighedsgaranti, som skal hjælpe voksne med ringe færdigheder med at opnå et minimumsniveau af læse-, skrive-, regne- og digitale færdigheder og sætte dem i stand til at give sig i kast med en uddannelse på gymnasieniveau
- en gennemgang af den europæiske referenceramme for kvalifikationer med henblik på at opnå en bedre forståelse af kvalifikationer og udnytte alle de færdigheder, der er til rådighed på det europæiske arbejdsmarked, bedre
- en »Koalition for digitale færdigheder og job«, som samler medlemsstaterne og relevante aktører inden for uddannelse, beskæftigelse og industri med henblik på at udvikle en stor digital talentmasse og sikre, at både enkeltpersoner og arbejdsstyrken i Europa er udstyret med tilstrækkelige digitale færdigheder

⁽²⁾ Andelen er højere i aldersgruppen 55-65 år, hvor 50 % af personerne ikke har nogen basale IKT-færdigheder. OECD, Programmet for international evaluering af voksnes kompetencer (PIAAC), juni 2015.

- en »plan for sektorsamarbejde om færdigheder« med det sigte at forbedre vores viden om færdigheder og imødegå manglen på kvalifikationer i visse økonomiske sektorer
- et »redskab for tredjelandstatsborgeres færdighedsprofiler« med henblik på at bistå med tidlig identifikation og klarlægning af asylansøgers, flygtninges og andre migranternes færdigheder og kvalifikationer
- en revision af Europass-rammen, som giver folk bedre værktøjer, der er nemmere at bruge, hvormed de kan præsentere deres færdigheder og få nyttige, tidstro oplysninger om behovet og tendenserne for færdigheder, som så kan hjælpe dem med karriere- og uddannelsesvalg
- at gøre erhvervsuddannelse til et førstevalg ved at forbedre mulighederne for lærende på erhvervsuddannelser, når det gælder om at anvende arbejdsbaseret læring, og øge synligheden af gode arbejdsmarkedsresultater ved hjælp af erhvervsuddannelser
- en gennemgang af Henstillingen om nøglekompetencer med henblik på at hjælpe flere med at erhverve det sæt færdigheder, som er nødvendigt for at arbejde og leve i det 21. århundrede, og med særlig fokus på fremme af en tankegang og færdigheder, der danner grundlag for iværksætteri og innovation
- et initiativ vedrørende sporing af færdiguddannede personer for at finde ud af mere om, hvordan deres karrierer forløber
- et forslag om yderligere analyse og udveksling af bedste praksis for effektive måder at håndtere hjerneflugt på.

3. Dokumentets emneområde

3.1. I denne udtalelse fokuserer EØSU på selve dagsordenen og tre af de initiativer, der allerede er blevet foreslået i tilknytning til dagsordenen, nemlig færdighedsgarantien, gennemgangen af den europæiske referenceramme for kvalifikationer og revisionen af Europass-rammen.

3.2. Udvalget svarer i samme forbindelse også på det maltesiske rådsformandskabs anmodning om at udarbejde en sonderende udtalelse om emnet *Opgradering af erhvervsaktives kvalifikationer*. Som følge af overlappningen mellem de to emner, er svarene på anmodningen indarbejdet i denne udtalelse og beriger den, idet den mere udførligt behandler udvalgets synspunkter i forhold til den sociale dimension og kønsaspekterne i forbindelse med færdigheder og beskæftigelsesegnethed.

4. Generelle bemærkninger til dagsordenen

4.1. Udvalget glæder sig over den nye dagsorden for færdigheder i Europa, som Kommissionen har foreslået, og mener, den er et skridt i den rigtige retning mod en bedre balance mellem de færdigheder, som henholdsvis samfundet og erhvervslivet har brug for. Selv om det giver god mening, at den nye dagsorden og initiativerne i forbindelse hermed fokuserer på at løse aktuelle problemer, især ved at ændre eksisterende redskaber og foranstaltninger med henblik på at forbedre deres funktion og anvendelsen af dem, fremhæver EØSU behovet for at indføre mere nyskabende løsninger inden for uddannelse og kompetenceudvikling. Mange EU-medlemsstater og EFTA-lande har allerede iværksat forskellige innovative strategier, men disse undersøges og nævnes ikke i dagsordenen, for slet ikke at tale om at gøre reklame for dem over for medlemsstaterne.

4.2. EØSU er af den faste overbevisning — og den relativt begrænsede virkning af de samlede EU-foranstaltninger ⁽³⁾ inden for uddannelse og ungdomsbeskæftigelse siden 2009 støtter denne overbevisning — at tiden er inde til et egentligt paradigmeskift, når det gælder uddannelsessektorens mål og funktionsmåde, som omfatter alle dens dele, formel såvel som ikkeformel og uformel læring, og forståelsen af sektorens plads og rolle i samfundet, samtidig med at uddannelse som sådan bør anerkendes som en faktor i produktiviteten. Det er afgørende for Europas fremtid, at der sættes større fokus på investeringer i menneskelig udvikling. Den nye dagsorden bør derfor ikke blot tilbyde delløsninger på eksisterende uligheder på arbejdsmarkedet, men derimod foranstaltninger, som sætter hver eneste person i EU i stand til at blive bedre, mere kvalificeret og mere fleksibel i sit valg af økonomisk aktivitet.

⁽³⁾ F.eks. Europa-Kommissionens rapport *Education and Training Monitor 2016*, september 2016, European Policy Centre, »Towards a Europeanisation of Youth Employment Policies? A Comparative Analysis of Regional Youth Guarantee Policy Designs«, september 2016.

4.3. At opgradere færdigheder og matche dem med behovene på arbejdsmarkedet samt sikre efteruddannelse og løbende faglig udvikling er yderst relevant set i relation til Den Europæiske Unions sociale og politiske tilsagn om at øge erhvervsfrekvensen og opfylde behovene på omskiftelige arbejdsmarkeder samt bekæmpe fattigdom, ulighed og forskelsbehandling i EU. Det er umuligt at gøre fremskridt på disse områder, hvis ikke der tages hensyn til de tilknyttede sociale aspekter og kønsaspekter. Alligevel beklager udvalget, at den nye dagsorden fokuserer på færdigheder og beskæftigelsesegnethed i al almindelighed, men ikke identificerer specifikke foranstaltninger til at udnytte potentialet hos personer i deltidsbeskæftigelse og personer, der er ansat under usikre ansættelsesforhold, samt økonomisk inaktive kvinder, ældre og personer med handicap, som alle ville kunne yde et væsentligt bidrag til EU's udvikling og vækst.

4.4. Det er EØSU's indtryk, at de væsentligste aspekter af kønsskævheder ⁽⁴⁾ i relation til udviklingen af færdigheder blev udeladt under planlægningen af dagsordenen. Disse omfatter bl.a. pres på kvinder for at få dem til at påtage sig omsorgsroller og forene arbejde og familieliv, forskelsbehandling, stereotyper, højere repræsentation af kvinder inden for atypisk beskæftigelse, begrænset beskæftigelsesvalg inden for deltidsarbejde (hvilket øger risikoen for overuddannelse, især når kvinderne arbejder i job på lavere niveauer end det, de er kvalificerede til (occupational downgrading)) og studieretninger, hvor henholdsvis kvinder og mænd er stærkt repræsenteret og dermed mere udsatte for overuddannelse på arbejdsmarkedet.

4.5. Dagsordenen har et stærkt fokus på tilegnelse af et minimum af færdigheder og udvikling af lave og mellemhøje færdighedsniveauer. Alligevel savner udvalget et bredere overblik fra Kommissionen over, hvordan de overordnede uddannelses-, arbejdsmarkeds- og sociale systemer fungerer, og hvilke berøringsflader de har. Det samme gælder foranstaltningerne på de forskellige områder. Med et så begrænset indblik overser man, at spørgsmålet om højere uddannelses- og erhvervsuddannelsesniveauer er tilsvarende vigtigt, og det samme gælder livslang læring, grænseoverskridende mobilitet, iværksætterånd, kreativitet, innovation, sociale færdigheder og tværkulturel uddannelse, for blot at nævne nogle få. I den henseende bør Kommissionen også være særligt opmærksom på de liberale erhvervs behov for specifikke færdigheder ⁽⁵⁾.

4.6. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at benytte en koordineret, sammenhængende og konsekvent tilgang til sine politiske initiativer, navnlig når de omfatter udvikling af færdigheder. Der mangler effektiv koordinering mellem de initiativer, der foreslås samtidig af forskellige generaldirektorater, og som er tæt forbundne. Bedre koordinering ville i høj grad kunne øge effektiviteten og virkningen af sådanne foranstaltninger.

4.7. Da kompetenceudvikling har afgørende konsekvenser for den økonomiske vækst og med henblik på at sikre, at dagsordenen får en reel betydning, så udvalget også gerne flere direkte forbindelser mellem den nye dagsorden og både det europæiske semester (navnlig de ländespecifikke henstillinger) og Europa 2020-strategien. Dette handler især om målene for uddannelse og beskæftigelse og dagsordenens rolle i forhold til 2030-dagsordenen, strategien for et digitalt indre marked, strategien for den cirkulære økonomi, den strategiske indsats for ligestilling mellem kønnene 2016-2019, søjlen for sociale rettigheder (navnlig de foreslåede benchmarkordninger) og målene for bæredygtig udvikling. Etablering af sådanne forbindelser vil styrke dagsordenens plads blandt EU's langsigtede mål og overordnede politiske rammer og derigennem sikre dens status som et strategisk initiativ.

4.8. Udvalget erkender, at det er afgørende, at færdighederne matches med behovene på arbejdsmarkedet, da det ikke er en holdbar situation, at 30 % af unge europæere er overkvalificerede til deres job for så vidt angår erhvervede formelle kompetencer, og at 40 % af arbejdsgiverne samtidig melder om mangel på kandidater, der er i besiddelse af de ønskede færdigheder. Alligevel er det yderst vigtigt at bringe matchningen af færdigheder op behov på linje med skabelsen af kvalitetsjob samt fremhæve betydningen af grænseoverskridende mobilitet som en metode til at foretage denne matchning med henblik på at opnå et fuldt funktionsdygtigt og effektivt samfund.

4.9. Den nye dagsorden understreger betydningen af både inklusion og opnåelse af beskæftigelsesegnethed. Samtidig med at den mest fokuserer på erhvervslivets behov, mener EØSU imidlertid også, at der bør være større fokus på færdigheder, som mere generelt er vigtige for samfundet. Færdigheder er også til gavn for individet og samfundet generelt. Det gælder f.eks. tværfaglige færdigheder, færdigheder, der kan overføres, og bløde færdigheder (f.eks. kritisk og kreativ tænkning, sociale, samfundsmæssige og kulturelle kompetencer) ⁽⁶⁾. Udvalget beklager også, at iværksætterånd (bredt

⁽⁴⁾ Den Internationale Arbejdsorganisation, »Skills mismatch in Europe« Statistics Brief, september 2014.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/we-work-for/liberal-professions_en.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om at fremme kreativitet, iværksætterånd og mobilitet inden for almen uddannelse og erhvervsuddannelse, EUT C 332 af 8.10.2015, s. 20.

forstået, dvs. initiativlyst) ikke fremhæves i den nye dagsorden som en grundlæggende kompetence, der er til gavn for alle.

4.10. Endvidere fremhæver EØSU endnu en gang den forspildte mulighed i millionklassen, der er resultatet af manglende støtte til kvinders iværksættervirksomhed⁽⁷⁾. Virksomheder ejet af kvinder skaber beskæftigelse, innovation og nye færdigheder i alle industrigræne. Kvinderne er tilmed proaktive i forbindelse med socialt iværksætteri og forbedring og fremme af social- og samfundsinnovation⁽⁸⁾.

4.11. EØSU erkender, at det er afgørende at sikre, at alle unge har en række grundlæggende færdigheder. Ikke desto mindre beklager udvalget, at den nye dagsorden ikke indeholder specifikke foranstaltninger rettet mod den centrale rolle, som ikkeformel og uformel læring spiller med hensyn til at forberede unge på livet. Færdigheder og kompetencer, der er erhvervet uden for det formelle uddannelsessystem, giver unge mulighed for både at få et job og indtage deres plads i og bidrage til samfundet generelt. Størstedelen af de kommunikationsmæssige, kulturelle, ledelsesmæssige og personlige færdigheder, som arbejdsgiverne leder efter, erhverves gennem ikkeformel og uformel læring, og disse kompetencer bør valideres og anerkendes⁽⁹⁾.

4.12. Med tanke på prioriteringen af økonomiske investeringer i fag, som anses for mere relevante for at styrke de nationale økonomier, mener udvalget ikke, at den nye dagsorden bør opmuntre regeringerne til at trække deres tilsagn om at sikre passende finansiering af højere uddannelse, som blev givet i Bolognaprocessens Bukarestkommuniké, tilbage. Sådanne splittelser kan underminere andre uddannelsesområder og begrænse den almindelige adgang til uddannelse og almene færdigheder.

4.13. Med henblik på at fremme integrationen af unge på det eksisterende arbejdsmarked yderligere, bør medlemsstaterne også tage den strategiske ramme for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020) og Oslo-dagsordenen fra 2006 i brug igen, da disse stadig er særdeles relevante. Hvis der ikke gøres yderligere fremskridt inden for fagområderne videnskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik (STEM-fagene) samt praktiske færdigheder, vil det blive vanskeligt at forbedre de erhvervsfaglige uddannelser og lærlinguddannelserne.

4.14. EØSU understreger, at det i første omgang er de nationale uddannelsessystemer, som er ansvarlige for effektiv og velfungerende uddannelse og erhvervsuddannelse. Ansvar for at sikre minimumsniveauer for grundlæggende færdigheder ligger derfor hos medlemsstaternes regeringer. Det er dermed af afgørende betydning, at Kommissionen tager op til fornyet overvejelse, om den nye dagsorden vil give mulighed for og fremme de nødvendige forandringer på nationalt niveau og reelt hjælpe medlemsstaterne med at anvende de eksisterende midler bedre. Det er ikke desto mindre vigtigt at støtte en national mekanisme for samråd mellem regeringer og interessenter med henblik på at styrke den sociale dialog, fremme samarbejde, sikre en effektiv formidling af bedste praksis og hurtig indsamling af feedback og relevante data.

4.15. Udvalget er imidlertid bekymret over, om værdien af de foreslåede initiativer kan gå tabt, da de europæiske lande i realiteten stadig slås med krisen. Budgetnedskæringer, især i bevillingerne til uddannelse, kan gøre det sværere at rette op på de unges ulige udgangspunkter og fremme målet om livslang uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet for alle.

4.16. EØSU kan ikke acceptere, at der ikke er tænkt på nogen ny finansieringsordning til at bakke den nye dagsorden op. Udvalget foreslår, at dagsordenen indarbejdes i en gunstig makroøkonomisk ramme, hvor investeringer i menneskers færdigheder og evner ikke ses som udgifter, men som en investering, der med tiden vil give positive resultater.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om kvindelige iværksættere, EUT C 299 af 4.10.2012, s. 24.

⁽⁸⁾ 10 nationale casestudier om betydningen af kvinders sociale iværksættervirksomhed i Europa er blevet analyseret som en del af Den Europæiske Kvindelobbys projekt WEstart.

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om EU-politikker og frivilligt arbejde, EUT C 181 af 21.6.2012, s. 150.

4.17. Det er EØSU's faste overbevisning, at selv den bedst mulige udnyttelse af eksisterende finansieringsprogrammer ikke vil være tilstrækkelig til at understøtte dagsordenens ambitioner. Der vil derfor være brug for yderligere finansiering i tillæg til de potentielle justeringer i forbindelse med den midtvejsrevision af den flerårige finansielle ramme for 2014-2020, som nævnes i dokumentet. EØSU opfordrer også medlemsstaterne til at øge midlerne til uddannelse og sikre, at de bruges effektivt. Udvalget mener ikke, at de bidrag, medlemsstaterne yder til dækning af udgifter til uddannelse og erhvervsuddannelse, bør indgå i den ramme, som anvendes til at beregne deres budgetunderskud.

4.18. Endvidere understreger udvalget, at de foreslåede finansieringskilder for den nye dagsorden — nemlig ESF og Erasmus+ — allerede er ved at blive planlagt og fordelt på nationalt niveau, hvilket gør det endnu mere usikkert, at de kan anvendes til gennemførelse af dagsordenen.

4.19. Udvalget værdsætter det stærke fokus på dialog og samråd med arbejdsmarkedets parter og virksomhederne i den nye dagsorden og opfordrer til en yderligere styrkelse af en sådan dialog med henblik på at forbedre matchningen af kvalifikationer med arbejdsmarkedets behov og sikre kvalificerede arbejdstagere bedre adgang til arbejdsmarkedet, både som en del af *den nye start for social dialog* ⁽¹⁰⁾ og internt i medlemsstaterne. Det er også vigtigt at anerkende og støtte den rolle, som civilsamfundsorganisationerne spiller i kraft af deres store erfaring med levering af ydelser under sociale virksomhedsordninger og parathed til at levere færdigheder inden for socialt iværksætteri, som er en af dagsordenens vigtigste byggesten. Endvidere og navnlig med henblik på at udnytte iværksætterånden og evnen til at tage initiativer er det vigtigt at inddrage de faglige sammenslutninger i dialogen.

4.20. EØSU understreger ligeledes behovet for større fokus på målrettede foranstaltninger, som kan nå ud til ugunstigt stillede grupper, herunder handicappede. Dette indebærer indsamling af data på nationalt plan med henblik på at vurdere virkningerne af de nuværende foranstaltninger på målgrupperne og sikre, at de tilpasses til de lærendes særlige behov for så vidt angår adgang, varighed og formidling. Dette betyder, at der skal indgås partnerskaber med beslutningstagerne og de organisationer og foreninger, som arbejder direkte med de personer, som potentielt vil komme til at nyde godt af foranstaltningerne. Nogle af disse foreninger er relativt små, hvilke forhindrer dem i at få adgang til EU-tilskud. Der bør derfor findes løsninger, der kan lette deres adgang til en sådan økonomisk støtte.

5. Om forslaget om oprettelsen af en færdighedsgaranti

5.1. Efter EØSU's opfattelse vil den foreslåede færdighedsgaranti kun gøre en mærkbar forskel, hvis man tager ved lære af gennemførelsen af ungdomsgarantien (dvs. at man undgår overlapninger og sikrer større sammenhæng). Navnlig bør der stræbes efter en hurtigere gennemførelse af færdighedsgarantien, der bør være tale om en strategi med integration af ledsagende sociale tjenesteydelser, man skal være mere åben over for partnerskaber med virksomheder, sociale aktører og civilsamfundsorganisationer og mere fleksibel med henblik på at hjælpe brugere med særlige integrationsbehov. Det er afgørende, at færdighedsgarantien ses som en foranstaltning, der skaber merværdi, og ikke blot som en job-skabelsesforanstaltning.

5.2. Udvalget har tidligere understreget ⁽¹¹⁾, at kompetenceudvikling i den digitale tidsalder finder sted på en baggrund af hurtige og til tider gennemgribende forandringer, hvor forretningsmodeller kan ændre sig grundlæggende. Nogle af digitaliseringens konsekvenser for beskæftigelsen er allerede synlige, mens forskellige skøn lyder på, at rundt regnet 50 % af de nuværende job på mellemniveau risikerer at blive erstattet af digital teknologi inden for de næste 20 år, og at fremtidens arbejdstagere vil få brug for omfattende omskoling hvert femte år ⁽¹²⁾. En løbende strategi for omskoling og livslang læring samt en tæt dialog med erhvervsliv, de sociale aktører og interessenter bliver derfor så meget desto vigtigere. EØSU presser på for yderligere løsninger i form af f.eks. offentlige og private investeringer for at øge den finansiering, der er brug for med henblik på at sikre, at der hurtigt kan etableres et udbud af relevante færdigheder. Instrumenter, der anvendes i nogle af EU's medlemsstater, eksempelvis kollektive aftaler om betalt uddannelsesorlov, bør også undersøges.

⁽¹⁰⁾ *En ny start for den sociale dialog*, erklæring fra Det Europæiske Råds formandskab, Kommissionen og de europæiske arbejdsmarkedsparter, 27. juni 2016.

⁽¹¹⁾ EØSU's udtalelse om digitaliseringens indvirkning på servicesektorerne og beskæftigelsen, EUT C 13 af 15.1.2016, s. 161.

⁽¹²⁾ F.eks. Bowles, J. »The computerisation of European jobs who will win and who will lose from the impact of new technology onto old areas of employment?«, 2014, »The computerisation of European jobs«, Frey, C. M., Osborne, M., »The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?«, 2013, Pajarinen, M., Rouvinen, P., Ekeland, A., »Computerization Threatens One-Third of Finnish and Norwegian Employment«, ETLA, 2015.

5.3. Derfor mener EØSU ikke, det er nok blot at hjælpe den enkelte med at erhverve sig et mindstemål af færdigheder. Det er til gengæld afgørende at sikre, at færdighedsgarantien bliver en sikker vej til at avancere yderligere og opnå så gode kvalifikationer som overhovedet muligt. Formålet med garantien bør ikke blot være at forbedre grundlæggende færdigheder, men også at give plads for fremskridt hen imod højere kvalifikationer og et bredere sæt færdigheder. Ellers vil disse personer, især kvinder⁽¹³⁾ og ældre, forblive fanget i arbejdsløshed eller lavtkvalificerede job, som der bliver stadig færre af i en digitaliseret verden.

5.4. Samtidig er det vigtigt at erkende, at forbedring af enkeltstående færdigheder ikke vil give de ønskede resultater med hensyn til beskæftigelsesegnethed, hvis ikke de tæt forbundne støtteforanstaltninger på det sociale, økonomiske og kønspolitiske område også udvikles yderligere. Dette refererer navnlig til politikker vedrørende: tjenesteydelser, der muliggør en balance mellem arbejde og fritid, støtte til iværksættervirksomhed, støttetjenester for enlige forældre, der befinder sig i en vanskelig situation, tilvejebringelse af tilgængelige og økonomisk overkommelige fuldtidsbørnepasningsordninger af høj kvalitet som en af de vigtigste drivkræfter til at opmuntre både kvinder og mænd til at komme ud på arbejdsmarkedet, ordentlige omsorgsydelser for den ældre del af befolkningen osv.⁽¹⁴⁾

5.5. EØSU betoner den vigtige rolle, der spilles af arbejdsmarkedets parter og deres aktiviteter⁽¹⁵⁾ for så vidt angår videreuddannelse og udvikling af politikker. Udvalget mener også, at de relevante civilsamfundsorganisationers rolle bør fremmes bedre set i lyset af deres brede erfaring med kvalificeringsforanstaltninger for personer, der på et givet tidspunkt er ude af stand til at komme ind på arbejdsmarkedet. Disse grupper har sædvanligvis lavere kvalifikationsniveauer, og de har svagere forbindelser til andre udbydere af uddannelse som f.eks. offentlige arbejdsformidlinger, udbydere af formel uddannelse og erhvervsuddannelse osv. Endvidere betyder forskelligartetheden af de brugere, som nogle gange har komplekse behov, og som nonprofitudbydere af tjenester rettet mod indslusning på arbejdsmarkedet grupperer sammen, at civilsamfundsorganisationer står klar til at tilbyde skræddersyede læringstilbud, hvilket er en af de tre søjler i færdighedsgarantien. Hvis personer med ringe færdigheder skal udgøre færdighedsgarantiens vigtigste målgruppe, bør civilsamfundsorganisationerne derfor anerkendes som en af hovedaktørerne i gennemførelsesprocessen.

5.6. Efter EØSU's opfattelse bør rollerne i forbindelse med og ansvaret for programmer for opnåelse af kvalifikationer, en ny chance og opkvalificering deles mellem staten, virksomhederne, de lærende og uddannelsesudbydere, og aktiviteterne bør bygge på et succesrigt samarbejde. Imidlertid står det endnu ikke klart, hvilke incitamenter, der er brug for, for at få arbejdsgivere og arbejdstagere til at acceptere og dele sådanne roller og et sådant ansvar i forbindelse med opkvalificering.

6. Om forslaget til en revision af den europæiske referenceramme for kvalifikationer

6.1. EØSU mener, at en yderligere udvikling af den europæiske referenceramme for kvalifikationer bør fokusere på at styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter og dermed opbygge tilliden til hinandens referencerammer for kvalifikationer og kvalitetssikringssystemer på uddannelsesområdet. Ifølge principperne for livslang læring er det vigtigt at huske på betydningen af anerkendelse af færdigheder og kompetencer for videreuddannelse og ikke kun for arbejdsmarkedet. I forbindelse med formelle kvalifikationer skal der findes veje til at validere færdigheder opnået gennem uformel og ikkeformel læring med særlig opmærksomhed rettet mod tværfaglige færdigheder. Dette er blot en måde at erhverve sig viden gennem forskellige og mere fleksible læringsveje, som de centrale principper for læringsresultater og kvalifikationsrammer giver et solidt grundlag for.

6.2. Det er værd at bemærke, at selv om det europæiske klassifikationssystem for færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv (ESCO) har et stort potentiale, er det stadig under udvikling, hvilket skaber usikkerhed blandt medlemsstaterne. ESCO bør støtte udviklingen af EQF og anvendelsen heraf, men det er afgørende at afslutte henvisningsprocesserne, hvis ESCO skal kunne bidrage.

6.3. Udvalget er enig i, at der er et behov for at forbedre forståelsen og sammenligneligheden af forskellige kvalifikationer. Derfor hilses den foreslåede revisions fokus på at styrke EQF's gennemsigtighed og sammenhæng yderst velkommen. Det er imidlertid afgørende at sikre, at forsøget på at opgradere EQF ikke bliver for byrdefuld og bureaukratisk.

⁽¹³⁾ Kommissionens køreplan om en ny start til imødegåelse af arbejdende familiers udfordringer med hensyn til balancen mellem arbejde og privatliv, august 2015.

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om kvinders beskæftigelse og vækst, EUT C 341 af 21.11.2013, s. 6.

⁽¹⁵⁾ Fælles aktiviteter, der gennemføres af de europæiske arbejdsmarkedsparter, navnlig med fokus på erhvervsuddannelse og lærlinguddannelser, investeringer i uddannelse, bekæmpelse af skolefrafaldet og opnåelse af bedre læringsresultater.

6.4. EØSU understreger, at der — navnlig når det gælder opnåelse af færdigheder på højt niveau — stadig er et stort arbejde, der mangler at blive gjort, for at forbedre den ikkeformelle og den uformelle læring på en sådan måde, at disse former for læring uden problemer kan indgå i eksisterende formelle uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer på en måde, som er acceptabel for alle de berørte parter. En sådan integration er i øjeblikket yderst begrænset som følge af manglen på almindeligt accepterede definitioner af ækvivalens, lille gensidig tillid til nationale kvalifikationsrammer og de enorme forskelle i referenceniveauerne mellem de nationale kvalifikationsrammer og EQF.

6.5. EØSU anbefaler også, at der sikres større sammenhæng mellem EU's kvalifikationsinstrumenter, nemlig EQF, ECVET og EQAVET.

7. Om forslaget til en revision af Europass-rammen

7.1. EØSU er en stærk støtte af den nye Europass-ramme, navnlig det at Europass ændres fra en dokumentbaseret facilitet til en servicebaseret platform.

7.2. Udvalget er af den opfattelse, at gennemsigtighed, anvendelighed, tilgængelighed og effektivitet bør være de vigtigste drivkræfter bag oprettelsen af en europæisk platform, der giver folk adgang til en række tjenester. Det er afgørende at sikre, at den nye Europass-ramme er tilgængelig for personer med handicap. Endvidere er det vigtigt at tage hensyn til oplysningernes rent fysiske tilgængelighed, da visse former for handicap påvirker evnen til at benytte IT-systemer. I sådanne tilfælde bør der være adgang til særlige adgangspunkter eller andre alternative adgangsformer.

7.3. EØSU udtrykker til gengæld forbehold over for, om det er etisk forsvarligt at anvende midler fra Erasmus +-programmet — et anslået beløb på 2 500 000 EUR — som første finansieringskilde til udvikling af webtjenester for færdigheder og kvalifikationer. Samtidig opfordrer udvalget Kommissionen til at revurdere konsekvenserne for budgettet på en mere realistisk måde, da der vil være økonomiske konsekvenser for medlemsstaterne som følge af de øgede muligheder for indsamling af oplysninger og det deraf følgende behov for opgradering af deres egne dataindgivelsesværktøjer og -kanaler.

7.4. Udvalget mener også, det er vigtigt at evaluere de budgetmæssige virkninger af formidlingen af det nye Europass til offentligheden, da den nye rammes succes ikke kun afhænger stærkt af den generelle stigning i kvaliteten og antallet af tjenester, men også af den mærkbare stigning i antallet af brugere.

Bruxelles, den 22. februar 2017

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

Eksempler på relevante udtalelser fra EØSU

- SOC/555 — Uddannelse af høj kvalitet for alle, (2017)
 - SOC/552 — Midtvejsevaluering af Erasmus+, under udarbejdelse (2017)
 - SOC/524 — Universiteternes engagement i udformningen af Europa, 2015
 - SOC/523 — Forbedring af kvaliteten af medlemsstaternes vekseluddannelsessystemer, 2015
 - SOC/521 — Validering af færdigheder og kvalifikationer erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring — praktisk input fra civilsamfundet, 2015
 - SOC/518 — Fremme af kreativitet, iværksætterånd og mobilitet inden for almen og faglig uddannelse, 2015
 - CCMI/136 — Digitaliseringens indvirkning på servicesektorerne og beskæftigelsen, 2015
 - SOC/502 — Kvinder inden for videnskab, 2014
 - SOC/499 — Kvalitetsramme for praktikophold, 2014
 - SOC/493 — Åbning af uddannelsessektoren, 2014
 - CCMI/118 — Unges beskæftigelsesegnethed — tilpasning af uddannelserne til erhvervslivets behov i en tid med budgetstramminger, 2014
 - SOC/486 — Kvinders beskæftigelse og vækst, 2013
 - SOC/476 — Nytænkning på uddannelsesområdet, 2013
 - INT/679 — 2020-handlingsplanen for iværksætterkultur, 2013
 - SOC/469 — Erhvervslivets rolle i undervisningen i EU, 2013
 - SOC/446 — Kvindelige iværksættere, 2012
 - SOC/439 — Unge med handicap, 2012
 - SOC/438 — Erasmus for alle, 2012
 - SOC/431 — EU-politikker og frivilligt arbejde, 2012
 - SOC/429 — Modernisering af Europas videregående uddannelser, 2012
 - SOC/421 — Beskæftigelse af unge, tekniske kvalifikationer og mobilitet, 2012
 - SOC/409 — Øget tiltrækning til videregående erhvervsuddannelse, 2012
 - SOC/404 — En dagsorden for nye færdigheder og job, 2011
-